

AKADEMIA MUZYCZNA
im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu

pl. Jana Pawła II nr 2, 50-043 Wrocław
tel.: +48 71 310 05 12, +48 71 310 05 00, fax +48 71 355 28 49
e-mail: dziekanat.wemchmk@amkl.edu.pl

WYDZIAŁ EDUKACJI MUZYCZNEJ, CHÓRALISTYKI I MUZYKI KOŚCIELNEJ
Katedra Edukacji Muzycznej

dr Maria Zawartko
Kierownik Katedry Edukacji Muzycznej
Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego
we Wrocławiu

Wrocław, dn. 5.02.2024 r.

Recenzja poradnika „Gramy literami” autorstwa Tadeusza Wolaka i Józefa Pacuły

Autorska metoda CYLINOMUZ Tadeusza Wolaka jest rezultatem wieloletniej pracy muzyka

i pedagoga z dziećmi niepełnosprawnymi. Była już opisywana w podręczniku pt. „Muzykowanie metodą cyfrowo-literową z uczniami niepełnosprawnymi intelektualnie w stopniu lekkim” wydanym w 2010 r. Na bazie swoich doświadczeń jej Autor opracował sposób łatwiejszego i skuteczniejszego zapisu granych melodii za pomocą cyfr i liter – zamiast tradycyjnych nut – co umożliwiło uproszczenie, ułatwienie i skuteczniejszą naukę gry na instrumentach Jego podopiecznym. Oznaczenia literowe odnosiły się do gry na instrumentach sztabkowych (dzwonekach chromatycznych) czy klawiszowych, cyfrowe zaś – do fletów podłużnych. Ta metoda pracy sprawdziła się w długoletniej pracy zawodowej T. Wolaka (czego dowodzą zachowane nagrania z koncertów), co sprowokowało Autora do dalszych opracowań materiałów pomocnych dla osób zainteresowanych tematem.

Przy współpracy z Józefem Pacułą – również oligofrenopedagogiem i specjalistą w zakresie techniki i informatyki – wieloletnim dyrektorem Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 2 w Krakowie (gdzie pracował także Tadeusz Wolak), powstał obecnie nowy poradnik „Gramy literami”. Poza ilustrowanym opisem metody gry na instrumentach klawiszowych oraz dzwonekach opracowano i wzbogacono program **emuzykowanie.pl** w oparciu o zastosowanie nowoczesnego sprzętu multimedialnego, co umożliwi każdemu – zdaniem Autorów - w sposób ciekawy i przystępny grać ulubione melodie.

Poradnik składa się z 11 rozdziałów, w których zawarte są zagadnienia związane z teorią i praktyką muzykowania przy pomocy literonut. Całość jest bogato ilustrowana i uzupełniona nagraniami video (pendrive załączony jest do publikacji; w poszczególnych fragmentach tekstu zaznaczono możliwość wykorzystania go dla uzupełnienia informacji).

Rozdział 1 stanowi krótkie wprowadzenie w tematykę, obrazuje znaczenie literonut oraz linii i pól do zapisywania wysokości dźwięków, czasu trwania, a także pauz. Autorzy krótko i zwięźle uzasadniają wprowadzanie tej metody dla osób chętnych, niezależnie od ich wieku i zdolności muzycznych. Podkreślają też, że nie wyklucza ona dalszej nauki gry z nut, stanowiąc rodzaj podstawy. Na tym początkowym etapie potrzebna jest jedynie znajomość liter i chęć do udziału w zajęciach.

Rozdział 2 zawiera instrukcję przygotowania instrumentów klawiszowych i dzwonek do gry literami. W sposób obrazowy ukazuje klawiaturę i sposób jej oznaczania, jak też dobór dzwonek do muzykowania. Rysunki i zdjęcia uzupełniane praktycznymi poradami dokładnie pokazują, jak rozpocząć naukę gry na tych instrumentach.

W Rozdziale 3, traktującym o grze na klawiszach prawą ręką, zastosowano wstępnie słowne wprowadzenie (w języku polskim i angielskim) skierowane głównie do dzieci, aby zainteresować je i zachęcić do nauki gry. W części praktycznej ukazane są podstawowe ćwiczenia (gra jednym palcem podstawowej gamy, pięciopalcówka, palcowanie gamy C-dur).

Przykładowe ćwiczenia w metrum czterodzielnym, trójdzielny i dwudzielnym zawarte w Rozdziale 4 rozwijają stopniowo umiejętności i wiadomości grającego. Są to melodie prostych piosenek zaczerpnięte z praktyki pracy zawodowej Tadeusza Wolaka – autora metody CYLINOMUZ.

Rozdział 5 rozszerza ćwiczenia o inne tonacje, są to piosenki w tonacjach G-dur i F-dur.

Kolejny Rozdział 6 poświęcony jest zagadnieniu literonut a rodzajom rytmów z zastosowaniem różnego rodzaju akcentów na przykładach wybranych piosenek. Zgodnie z zasadą dydaktyczną stopniowania trudności rozszerza możliwości repertuarowe i wykonawcze o kolejne zagadnienia.

Rozdział 7 zawiera zdjęcia i nagrania z koncertu zespołu PROMYK prowadzonego w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 2 w Krakowie. Jest tu zaprezentowany efekt zastosowania metody CYLINOMUZ w pracy z dziećmi niepełnosprawnymi w stopniu lekkim.

W Rozdziale 8 Autorzy instruuja dokładnie, jak skanować nuty tradycyjne na litery z własnego pliku lub z banku utworów.

Końcowe rozdziały zawierają: zbiór 75 melodii przygotowanych do gry literami (Rozdział 9), słowniczek określeń w **emuzykowaniu** oraz wybranych określeń muzycznych (Rozdział 10) i informacje o Autorach poradnika (Rozdział 11).

Zestawienie utworów nagranych w formacie MP4 i obraz klawiatury do ćwiczeń oznakowanej wg zasady literonutowej uzupełnia całość.

Poradnik „Gramy literami” jest pozycją przydatną w edukacji muzycznej, może być wykorzystany przez różnych odbiorców: dzieci, rodziców czy nauczycieli. Jego czytelna forma, bogata i bardzo atrakcyjna graficznie (ilustracje poszczególnych problemów, rysunki dziecięce, fotografie), uzupełniona nagraniami i odniesieniem do komputerowego programu **emuzykowanie.pl**, poszerza zakres nowoczesnych materiałów pomocniczych do nauki muzyki, zwłaszcza dla tych wszystkich osób, dla których tradycyjna nauka gry na instrumencie jest szczególnie trudna i mało dostępna.

Autorzy poradnika – Tadeusz Wołek i Józef Pacuła dookreślają tytuł „Gramy literami” słowami: innowacja, edukacja, terapia, rewalidacja i korelacja. Jako motto cytują słowa Franza Schuberta: „ Szczęśliwi Ci, którzy mają w sercu muzykę i uśmiech na ustach”. Edukacja muzyczna i muzykoterapia uzupełniają się wzajemnie, polecam więc ten nowy poradnik, aby szczęśliwych i uśmiechniętych - dzięki muzyce i muzykowaniu - było jak najwięcej.

KATEDRA EDUKACJI MUZYCZNEJ
AKADEMIA MUZYCZNA
im. KAROLA LIPIŃSKIEGO
50-043 Wrocław, pl. Jana Pawła II nr 2
tel. 71 310 05 00 fax 71 355 28 49

K I E R O W N I K
Katedry Edukacji Muzycznej

dr Maria Zawarto